

Aanvraag verlaging fosfaatklasse zinvol

Dat fosfor een belangrijk nutriënt is voor het gewas, weet elke teler. Fosfor speelt een rol in heel wat processen in de plant en draagt bij aan de groei en energievoorziening in de plant.

Basis bemestingsadvies

Na eerst kort het belang van fosfor voor het gewas geschetst te hebben, legde Jan Bries uit waarop het bemestingsadvies voor fosfaat gebaseerd is. "We bekijken de situatie van de kant van het gewas en van de kant van de bodem. Bij de BDB hebben we bestudeerd hoe gewassen reageren op verschillende voedingsstoffen met behulp van verschillende veldproeven", legde hij uit. "Langs de kant van de plant kijken we naar de nutriëntenbehoefte van de teelt. Volgens de wet is de hoeveelheid nutriënten die aan een perceel gegeven wordt de hoeveelheid die er ook weggenomen wordt, onder de vorm van het marktbaar product."

"Maar het gewas heeft natuurlijk meer nodig dan wat er weggaat als marktbaar product", vervolgde Jan Bries. "Bovendien is de mate waarin een gewas fosfaat kan opnemen teeltafhankelijk. Voor fosfaatopname is een dichte wortelgroei nodig, en bijvoorbeeld aardappels hebben geen erg sterke wortelgroei. Daardoor zal lang niet alles wat je toevoegt opgenomen worden door de plant."

Aan de andere kant, is het advies afhankelijk van de bodemvoorraad en beschikbaarheid van die voorraad voor de plant. "Er zijn verschillende analysemethoden vergeleken om een methode te selecteren waarop het advies gebaseerd zal zijn. We werken nu met ammoniumlactaatextract met ICP, inductief gekoppeld plasma. (Een analytische techniek om de element-samenstelling van een monster vast te stellen.) Verder is de beschikbaarheid afhankelijk van het bodemtype, de pH en de verhouding van de elementen in de bodem", beschreef Jan Bries.

"Het zou niet juist zijn om het totale fosforgehalte in de bodem te meten want een deel van de fosfor is zeer sterk gefixeerd in de bodem en is daardoor niet ter beschikking van het gewas. Enkel meten wat er in de bodemoplossing zit, zou dan weer een momentopname zijn en zou een onderschatting geven. Daarom is er gekozen voor deze methode waarbij de fosfor gemeten wordt die relatief gemakkelijk beschikbaar zal gesteld worden in het verloop van het seizoen voor opname door het gewas", legde Jan Bries nog uit. "Grofweg kan ge-

In 2017 krijgen alle percelen de laagste fosfaatbemestingsnorm toegewezen. Fosfor zal meer dan ooit de beperkende factor worden bij organische bemesting. Jan Bries van de Bodemkundige Dienst van België (BDB) lichtte fosfaatbemesting in MAP V toe op de studiedag 'Aardappelrassen in beweging' van PCA en Inagro, eind januari.

Achtergrond, opbouw van de wetgeving en details over het bemestingsadvies: Jan Bries van de Bodemkundige Dienst van België verduidelijkt de fosfaatbemesting in MAP V met duidelijke voorbeelden.

steld worden dat met deze methode de helft van de fosfor die in de bodem zit, gemeten wordt."

Op basis van de fosfaatmeting en de teelt, formuleert de BDB vervolgens een bemestingsadvies.

Wetgeving

"De insteek van de wetgeving is dat de opbrengst op peil moet blijven en uitspoeling vermeden moet worden", verklaarde Jan Bries. Vervolgens toonde hij de actuele toestand en beschikbaarheid van fosfaat in de bodem in België op basis van analyseresultaten van de periode 2008-2011.

Op de kaart die hij toonde, was te zien dat in Vlaanderen de meeste percelen in beoordelingsklassen in de streefzone of klassen 'tamelijk hoog', 'hoog' en 'zeer hoog' vielen. In Wallonië hadden de meeste velden een lagere beoordelingsklasse. "Wanneer de fosforbeschikbaarheidsindex in de streefzone ligt, heeft het weinig zin extra fosfor toe-

te dienen", legde Jan Bries uit. "Extra fosfor resulteert dan niet in extra opbrengst, maar de hoeveelheid die uitspoelt neemt dan wel toe."

Fosfaat in MAP V

"Om een efficiëntere bemesting te krijgen, schrijft de wet voor dat het bemestingsrecht in functie is van de reserves in de bodem. Verder is in MAP V de bemestingsnorm bepaald op bedrijfsniveau", vervolgde Jan Bries.

"Op basis van de metingen van de BDB en of het perceel akkerland of grasland is, worden de percelen ingedeeld in vier klassen. Daarbij is klasse I de klasse met lage fosforbeschikbaarheid, klasse II de streefzone, klasse III de klasse met matige fosforbeschikbaarheid en klasse IV heeft een hoge fosforbeschikbaarheid." De indeling van de klassen staat in tabel 1.

In totaal is 58 % van het Vlaamse akkerland ingedeeld in klasse III en 40 % van het grasland. Dit verklaart waarom de referentieklassen nu klasse III is. Vanaf 2017 zal de referentieklassen klasse IV zijn. Op basis van de klasse wordt de bemestingsnorm bepaald."

"Op basis van de huidige gegevens blijkt dat meer dan 90% van de graslanden en ongeveer 80% van de akkers in Vlaanderen niet tot die klasse IV behoren. Dat toont aan dat het voor veel mensen interessant zal zijn om aan te tonen dat hun grond tot een lagere klasse behoort dan de referentieklassen."

"Nu lijkt 2017 nog ver weg, maar een perceel aardappelen dat nu in referentieklassen III zit, heeft een bemestingsnorm van 70 kg fosfor per

hectare. Volgend jaar, wordt datzelfde perceel automatisch ingedeeld in klasse IV, waardoor nog maar 55 kg fosfor per hectare toegestaan is. Afhankelijk van je bedrijfsvoering, kan je dan beslissen of die regelgeving te streng is voor jou of niet en of een aanvraag voor fosfaatklasse dus nuttig is voor jouw bedrijf."

"Voor fosforanalyses ingediend voor 31 augustus 2015, geldt de indeling vanaf 2016. Analyses ingediend na 31 augustus 2015 resulteren in een indeling vanaf 2017 en die percelen worden in 2016 dus ingedeeld in referentieklassen III. Voor analyses ingediend na 31 augustus 2015, zijn enkel staalnames van 2012 of later nog relevant. De analyses zijn vijf jaar geldig. Zodra de 'geldigheidsduur' van de analyses overschreden is, stijgt de klasse van het perceel om de vijf jaar."

Het bemestingsadvies blijkt ook afhankelijk te zijn van het type bemesting dat gebruikt wordt. Voor runderdrijfmest, runderstalmest en varkensdrijfmest is de beperkende factor de fosfaatklasse. In gecertificeerde GFT- en groencompost telt fosfaat maar voor 50% mee, net als in stalmest en boerderijcompost voor klasse I en klasse II percelen.

Ook is het belangrijk te weten dat de fosforstatus aan een perceel vasthangt. Voor afspraken rond seizoenspacht kan dit van belang zijn.

Slotopmerkingen

"De minister voorziet 2,5 miljoen euro om de staalnames te steunen. De huidige regeling bepaalt dat er steun van 25 euro voorzien is voor een staalname voor akkerland en 50 euro voor een staalname voor grasland. Wacht niet te lang om hiervan gebruik te maken", raadde Jan Bries aan.

Ook is de teelt in het jaar van de staalname belangrijk. "Bijvoorbeeld als een staalname genomen in 2015 in grasland een hoeveelheid beschikbare fosfor van 24 kg per hectare aanduidt, valt dit perceel in klasse II. Als op dat perceel in de komende vijf jaar maïs geteeld wordt, blijft het perceel in klasse II ingedeeld, ook al zou datzelfde analyseresultaat van 24 kg per hectare voor akkerland het perceel in klasse III indelen", illustreerde Jan Bries.

Percelen die kleiner zijn dan 30 are blijven in klasse III, daar moet geen analyse voor uitgevoerd worden.

"Tot slot geldt dat voor percelen die samengevoegd worden, het grootste perceel de klasse bepaalt", besloot Jan Bries.

N.V.H.

Tabel

Fosforbeschikbaarheidsklassen	Plantbeschikbare fosfor (mg fosfor/100 g droge bodem) voor akkers	Plantbeschikbare fosfor (mg fosfor/100 g droge bodem) voor grasland
Klasse I (lage fosfor beschikbaarheid)	≤ 12	≤ 19
Klasse II (streefzone)	13-18	20-25
Klasse III (matige fosforbeschikbaarheid)	19-40	26-50
Klasse IV (hoge fosforbeschikbaarheid)	> 40	> 50